

ת"פ 24027/12/12 - מדינת ישראל נגד א. י.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 24027-12-12 מדינת ישראל נ' י.
לפני ד"ר עודד מודריק-שופט, סגן נשיא

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

א. י.

הנאשמת

הכרעת דין

האישום והמענה לאישום

הנאשמת וא. ק. (להלן: "א.") הם בני זוג המתגוררים ברחוב (להלן: "הדירה"). עמם מתגורר בנה של הנאשמת, שהוא קטין כבן 12.

כתב האישום מייחס לנאשמת עבירה של חבלה בנסיבות מחמירות ותקיפת שוטר בנסיבות מחמירות. הדבר היה ביום 2/12/12, סמוך לשעה 05:00. הנאשמת, א והקטין שהו אותה עת בדירה. הנאשמת נטלה סכין ודקרה את א במותנו, תוך החדרת מלוא אורכו של הלהב (13 ס"מ) אל תוככי גופו של א. א נפצע, נזקק לניתוח שבמסגרתו הוצא הסכין מגופו ונותח המעי הגס שלו, שנפגע מן הדקירה.

א דיווח למוקד משטרת ישראל על התרחשות דקירה. צוות שוטרים מיהר לדירה לשם ביצוע סריקות, חיפושים ותשאול הגורמים המעורבים. הנאשמת התנגדה לשוטרים, הפריעה להם למלא את תפקידם, משכה בחולצתו של אחד השוטרים, חסמה את דלת חדרו של הקטין בגופה כדי שלא ניתן יהיה לתשאל אותו, משכה ברגלו של שוטר נוסף וניסתה לשרוט שוטר אחר.

במענה לאישום אישרה הנאשמת את יחסי הזוגיות שבינה לבין א, את עצם שהותה בדירה בשעת התקרית וכן את העובדה שא נדקר. היא הכחישה מעורבות כלשהי בדקירת א וכפרה בתקיפת השוטרים או בהפרעה למילוי תפקידם. היא הוסיפה טענה שמאחר שנעשה כלפיה שימוש במכשיר הולם (shocker) חשמלי, אין היא זוכרת דבר מן האירוע.

נסיבות שאינן שנויות במחלוקת

ביום 2/12/12, בשעה 05:14, התקבלה במוקד המשטרה שיחה טלפונית מן הטלפון הנייד של א. אדיווח ש"אני נתקעתי בסכין במטבח, יש לי סכין תקועה בגב עכשיו" [ת/20]. א ביקש סיוע מהיר והתלונן ש"הוא [הסכין] לוחץ לי בבטן" [שם]. המוקדנית דיווחה למד"א.

בדו"ח האירוע של מוקד איילון - מד"א, נרשם שהתקבלה הודעה מן המשטרה על אדם מבוגר שנדקר בגב בסכין "בשיחה עם הכתובת (...) - ככל הנראה נדקר בגב על ידי האישה. ניתקו את הטלפון" [ת/20].

צוות של מספר שוטרים (להלן: "צוות הסיור" או "השוטרים") הגיע לדירה מספר דקות לאחר שהתקבלה ההודעה במוקד. השוטרים ציינו בדו"חות הפעולה שהנאשמת פתחה את דלת הדירה והצביעה לכיוון המטבח. שם ישב א על כיסא, ללא חולצה, וסכין מטבח נעוצה באזור הגב התחתון בצד ימין שלו. להב הסכין היה כולו בתוך גופו של א ורק הידית בצבצה מן הגוף החוצה. הכיסא עליו ישב א הוא כיסא עץ שמשענת הגב שלו מורכבת מכמה מוטות אנכיים. בין מוט למוט מספר סנטימטרים רווח. ניצב הסכין היה בינות לזוג מוטות באופן שלא אפשר לא לקום ממקומו [ת/10ב, ת/8, וצילום מספר 4 ב-ת/11].

השוטרים ניסו לברר מפי א והנאשמת פרטים על נסיבות ההתרחשות (ראו להלן). א. פונה לבית החולים. השוטרים החליטו לעכב את הנאשמת ולהביא אותה לתחנת משטרה לחקירה. הנאשמת התנגדה באורח נמרץ לעיכוב (שהיה למעצר). אחד השוטרים הפעיל שוקר חשמלי במגמה להתגבר על ההתנגדות. דו"חות הפעולה של השוטרים מתארים את היקף ורמת ההתנגדות של הנאשמת.

הזירה צולמה [ת/9; ת/10; ת/11].

כאמור א הובהל לבית החולים, שם הוצא הסכין מגופו והוא טופל.

ביום 6/5/13 ערך רס"מ יוסי ארביב צילום נוסף של הזירה, תוך ניסיון לשחזר בעזרת א. את ההתרחשות [ת/12]. צילומי השחזור, בצירוף נתונים נוספים על הזירה, הועברו לחוות דעת של המכון לרפואה משפטית (פרופ' יהודה היס) ומאוחר יותר התקבלו חוות דעת של מומחה וחוות דעת משלימה מצד פרופ' היס [ת/29, ת/30, ת/31].

ראיות התביעה ומסקנות התובעת מן הראיות

ראיות התביעה בעניין נסיבות הדקירה מושתתות על שלושה טיפוסים ראיה: (1) התבטאויות שונות של א כפי שנרשמו בידי צוות הסיור ובחקירתו במשטרה; (2) אמרות הנאשמת; (3) ראיות מזירת העבירה.

ראיות התביעה בעניין תקיפת השוטרים מושתתות על עדויות השוטרים.

התבטאויות מפי א

התובעת מנתה שש התבטאויות מפי א שאינן מתיישבות זו עם זו.

התבטאות ראשונה - היא שא החליק על הסכין במטבח וזה נתקע לו בגב [הרישום במוקד המשטרה - ת/20; דו"ח השוטר שאדי בשארה מיום 2/12/12 - ת/8].

התבטאות שנייה - שהנאשמת הכניסה לא את הסכין בגבו והוא אינו רוצה לסבך אותה [השוטר כליף שקורי - ת/34]; גרסה אחרת, שא אמר "אני לא רוצה שאשתי תסתבך" ותו לא [השוטר איתי גרגיר בדו"ח מיום 2/12/12 - ת/10ב].

התבטאות שלישית - "זה היה בלילה, התעוררתי מתוך שינה ויצאתי למטבח לשתות מים וישבתי על הכיסא ליד השיש ועל השיש היה שוכבת הסכין והיד שלי על השיש ועל הסכין ופתאום נכנסה א., היה לילה, נבהלתי וקפצתי מהכיסא ונכנס בי הסכין. אפילו לא קפצתי. הסתובבתי לכיוון א. ונכנס בי הסכין" [תשאול בבית החולים מיום 3/12/12 - ת/35].

התבטאות רביעית - א התעורר בלילה מקול רעש מסוים (לאחר שקודם לכתו לישון, התעורר ויכוח מסוים בינו לבין הנאשמת). הוא יצא לסלון ולא גילה דבר. הלך למטבח. התיישב על כיסא, שמע רעש חזק מן הסלון, קפץ ממקומו ותוך קפיצה הניח את ידו על השיש כנקודת עיגון ובכך אחז בסכין שהייתה על השיש. בקפיצה נחתך מן הסכין [תשאול של החוקר גל צ'סנר מיום 13/12/12 בבית החולים - ת/36].

התבטאות חמישית - התעורר בבוקר בסביבות השעה 05:00 לקול קריאה של אשתו כדי לעזור לה. אחר כך הלך למטבח והתיישב על כיסא ליד משטח שיש מימינו. כשהתרומם מן הכיסא, פגע בסכין שהייתה מונחת על השיש ובו-זמנית נגע או כמעט נגע בקומקום שמימיו חמים ואז נדקר באופן תאונתי מן הסכין שחדרה למותנו הימנית. הסכין התנדנדה כשחלקה בתוך הגוף והוא הכניס את מלוא הלהב אל הגוף פנימה [דברים שנמסרו לפרופ' היס ביום 6/5/13 - ת/31].

התבטאות שישית - התעורר בסביבות 5 בבוקר, יצא לסלון וראה את הנאשמת על הרצפה, כשכיסא הגלגלים שלה הפוך. נבהל שמא הייתה לה ירידת סוכר. על כן, הרים אותה והניח אותה על ספה ומיהר למטבח להכין תה עם סוכר. התיישב על כיסא במטבח כדי להמתין לרתיחת המים בקומקום, כנראה נרדם או נמנם והתעורר למשמע תזוזה בסלון. קפץ ממקומו ונדקר אגב הקפיצה. הדקירה התרחשה משום שבשיש היה שבר ובתוך הסדק הרחב הזה הייתה מונחת סכין. כשקפץ הניח את ידו על השיש, בדיוק במקום שבו הסכין וכך עיגן את הסכין במקומה ונדקר עם הקפיצה. הסכין לא נכנסה עד קצה הלהב, בערך 4 סנטימטרים נותרו מחוץ לגוף. א חש שקצה הסכין נוגע בכליות או באיבר פנימי אחר. הוא היסס כיצד לנהוג והחליט שעדיף להכניס את הלהב פנימה ככל שניתן. זה עדיף על פני הוצאת הלהב החוצה, שאז יכול להיגרם דימום עד מוות [עדות בבית המשפט - פ/157-158, 162].

ראוי להוסיף עוד שא לא הכחיש את האמירה באוזני אנשי צוות הסיוור שהוא אינו רוצה שהנאשמת תסתבך. הוא הסביר

את הדברים בכך שמן הסתם איש לא יאמין לנאשמת שהיא לא דקרה את א ושהתרחש אירוע תאונתי כל כך יוצא דופן.

אמרות הנאשמת

אלה אמרות הנאשמת.

אמרה ראשונה - "נכנסתי לחדר השינה. הוא [א] ישב מתוח ידיים לצדדים. אני יצאתי מהמקלחת. שאלתי אותו למה אתה כזה מתוח. הוא אמר לי אל תגעני בי תסתכלי. הסתכלתי ושם היה סכין. זו סכין מטבח שלנו עם ידית שחורה... אמרתי לו שצריך להזמין מישהו רופא או מד"א. הוא ענה לי אל תזמיני אף אחד, יכלאו אותך. הלאה אני לא זוכרת" [מיום 2/12/12 - ת/1]. הנאשמת לא ידעה לומר דבר בעניין התנגדות למעצר. ציינה רק את השוקר החשמלי שהופעל נגדה. הוסיפה ששתתה כ-30-40 מ"ל של ליקר [ת/1].

אמרה שנייה - גרסת הדברים חזרה על עצמה בהודעת חשוד נוספת. בהודעה זו תחמה הנאשמת את לוח הזמנים. היא יצאה מן המקלחת בסביבות 23:00 ועד שגילתה את א כשהוא דקור, חלף פרק זמן שהיא איננה יודעת מהו, שכן אולי בשל נפילת סוכר, אינה זוכרת דבר [אמרה מיום 6/12/12 - ת/6].

אמרה שלישית - הנאשמת התיישבה עם בעלה בסביבות 23:00 לצפות בסרט בטלוויזיה. הם ראו כמה פרקים ושנו כ-50 גרם ליקר. אחר כך הלכה להתקלח וכשיצאה מן המקלחת - כנראה סמוך לשעה 5:00 - הבחינה בא. יושב על המיטה בחדר השינה כשסכין בגופו. היא לא יכלה להסביר מדוע א אומר שהדקירה התרחשה במטבח ועמדה על כך שראתה אותו כשהסכין בגבו בחדר השינה. הנאשמת חזרה על כך שפרטים שונים מההתרחשות באותו ערב אינם זכורים לה, ככל הנראה כתוצאה מנפילת סוכר [אמרה מיום 9/12/12 - ת/2].

אמרה רביעית - בעדות בבית המשפט ביקשה הנאשמת ליישב את גרסתה בחקירה עם עדותו של א. היא חזרה על כך שתמונת הזיכרון שלה היא שלאחר ערב של צפייה בסרטי טלוויזיה, שבמהלכו הייתה גם מריבה מילולית בין השניים (על רקע סוג הסרט שבו כל אחד מן השניים ביקש לצפות), הלכה הנאשמת להתקלח. מכאן ואילך הזיכרון שלה אינו ברור. בצאתה מן המקלחת נכנסה לחדר השינה וראתה את א על המיטה כשסכין בגבו. ברי שהדבר אינו מתיישב עם עדותו של א (התרחשות הדקירה במטבח). הנאשמת מתרצת את הסתירה במצב הרפואי שלה, היינו באפשרות שהייתה לה ירידת סוכר חזקה פתאומית, ולפיכך הזיכרון שלה מטושטש [פ/183-184]. אפשר שזה הטעם גם להתנגדות שלה למעצר. לפי זיכרונה, השוטרים ביקשו לקחת את הילד הקטן מחזקתה והיא ביקשה למנוע את הדבר. שוטר הזיז את כיסא הגלגלים והיא נפלה. בניסיון למנוע את הנפילה, אחזה בחולצתו של אחד השוטרים. ייתכן שהמצב הקשה הזה הולך אותה גם להשמיע קללות [פ/186].

ראיות מזירת העבירה

התובעת מבקשת לקבוע ממצאי עובדה מאמירות שהשמיע א. באוזני השוטרים בזירת העבירה, מן המראה שנגלה לעיני השוטרים בזירה ומניסיונות השחזור של מהלך הדקירה.

רוב שוטרי צוות הסיור העידו שבזירת האירוע הסביר א את ההתרחשות כתאונת החלקה במטבח ונפילה על הסכין. שוטר אחד בלבד - כליף שקורי - העיד שא אמר שהנאשמת הכניסה לו את הסכין בגב [ת/34 ו-פ/117]. עם זה, מספר שוטרים שמעו מפי א את הביטוי "**אני לא רוצה שהיא [הנאשמת] תסתבך**".

מאוחר יותר דבק א בגרסת "תאונה". לתאונה היו שלושה ביטויים שונים; האחד, שהתאונה התרחשה כשקם לעזור לנאשמת בסלון; השני, כאשר קול רעש הבהיל אותו והוא התרומם מן הכיסא במטבח; השלישי, גרסת קומקום המים החמים (ראו שוב לעיל).

ריבוי התיאורים מפי א, כשתיאור אחד נבדל ממשנהו ברב או במעט, ביחד עם האמירות המסבכות שקלטו באוזני השוטרים (האמירה המפלילה את הנאשמת באופן מלא והאמירה המסבכת את הנאשמת), שוללים את טענת ה"תאונה" ומתיישבים עם אירוע דקירה מכוון.

עוד בזירת העבירה, התנוחה שבה נמצא א כשהסכין במותנו, אינה מתיישבת מבחינה פיזית עם תיאור התאונה. בהקשר זה יש לראות את עדותו של החוקר גל צ'סנר, שביקש מא. להדגים כיצד התרחשה התאונה. א הדגים והחוקר שלל וחרז ושלל את סבירות ההדגמה. ההתרחשות המודגמת לא תאמה דקירה, אלא לכל היותר שריטה. ההתרחשות המודגמת לא הסתדרה עם המנח של הסכין על השיש ["**אבל שום דבר לא החזיק את הסכין. אתה אומר היד שלך החזיקה את הסכין... אבל התנועה, אבל הסכין שלך נמצאה בתוך הגוף שלך עד הסוף... גם אם אתה צודק הסכין רק שורטת אותך... התנועה שאתה מתאר לי זה צריך להיות שריטה עם חתך... אלא אם כן אתה אומר לי וואלה גם קפצתי על הסכין ודקרתי את עצמי**" (ת/36) בהמשך הסביר החוקר צ'סנר למישהו בטלפון "**אמרתי לו, מה שאתה אומר לא יכול להיות, לא יכול להיות... אבל אין לו הסבר, אין לו הסבר כי זה לא נכון, זה ברור לחלוטין... הסיפור כל פעם משתנה, כל פעם הסיפור משתנה, הוא לא רואה בעיניים**" (ת/36)].

ביום 28/12/12 הובאו נתוני תיק החקירה המשטרתי לעיונו של פרופ' יהודה היס מהמכון לרפואה משפטית שבמרכז הרפואי "אסף הרופא". פרופ' היס קבע שלא ניתן לקבוע ברמת הוודאות הנדרשת את מנגנון הדקירה. היינו, האם הדקירה נגרמה על ידי אחר או האם הייתה עצמאית [ת/29]. פרופ' היס ביקש שיתבצעו מדידות בזירה ויימסרו לו נתונים לבדיקה נוספת [ת/30]. בעקבות המדידות ניתנה חוות דעת משלימה שבה קבע המומחה שעל פי הנתונים המורפומטריים מהמטבח שבו אירעה הפציעה, לא ניתן לשלול אפשרות שהדקירה במותן ימין נגרמה כתוצאה מתאונה עצמית [ת/31].

בבית המשפט הסביר פרופ' היס שמסקנתו נובעת מכך שאין הוא יכול לשלול, על פי אמות מידה של הרפואה המשפטית, טענות עובדה שונות. כגון רתיחת המים בקומקום או סבירות הטענה שא. החדיר את הסכין בעצמו, עד הניצב, אל תוך גופו פנימה. מהלך אחרון זה אינו מתיישב עם האינסטינקט האנושי, אך אין מדדים רפואיים לשלול אותו. סוף דבר, פרופ' היס אינו קובע כיצד התרחש מנגנון הדקירה, אך הוא אומר שבהינתן קיומן של נסיבות מסוימות, לא ניתן לשלול שהדקירה הייתה תאונתית.

סיכום הטענה מפי התובעת הוא שחוות דעת היס היא למעשה "ניטרלית". אין היא תומכת את השקפת התביעה, אך גם

אינה שוללת אותה. לכן, כפי שהובהר למעלה מכאן, מערכת ההתבטאויות הסותרות של א, בצירוף נתוני הזירה, מספיקים כדי לבסס ממצא של עובדה שהנאשמת ביצעה את פעולת הדקירה[1].

ראיות ההגנה ומסקנות הסנגורים מן הראיות

ההגנה סומכת יהבה על: (1) מסקנות הגיוניות מן הממצאים בזירה; (2) התבטאויות א והגיון; (3) עדות הנאשמת; (4) מחדלי חקירה.

מסקנות הגיוניות מן הממצאים בזירה

כשהגיע צוות הסיוור לזירה, מצא את א יושב על כיסא, כשהסכין תחובה במותנו וניצבה בולט מעבר לשלבי גב הכיסא. א לא יכול היה לקום ממקומו, שכן הסכין לא אפשרה את הדבר. הוא נאלץ להיעזר באנשי מד"א כדי לקום בלי להיפגע מן הסכין [ת/12]. הכיסא נמצא סמוך מאוד לארון המטבח ולמשטח השיש. בלתי אפשרי שבמציאות הזאת שלחה הנאשמת יד אחזת בסכין כדי לדקור את א. שכן המרווח שבין גב הכיסא לבין ארון המטבח קטן מאוד ואינו מאפשר הנפת יד לדקירה. גם פעולה של דקירה בינות לשלבי גב הכיסא אינה סבירה.

ככל הנראה, הדקירה לא התרחשה בשעה שא ישב על הכיסא במטבח, אלא בהיותו בתנועת קימה או תנועה כלשהי אחרת כשהוא אינו יושב על הכיסא. זה הטעם לחוות דעתו של פרופ' היס. חוות הדעת של פרופ' היס אומרת שמנגנון דקירה, התואם את עדותו של א. באוזני היס (ולאחר מכן בבית המשפט), הוא מנגנון אפשרי.

התבטאויות א והגיון

אפשר לצמצם את התבטאויות א בזירה לשלוש. התבטאות אחת היא תיאור דקירה תאונתית. התבטאות שנייה הייתה בהקשר לחשש מהסתבכות של הנאשמת. התבטאות השלישית היא שהנאשמת הכניסה את הסכין בגבו של א.

ההתבטאות הראשונה היא בעצם הקו הנקוט בפי א לאורך מלוא הדרך, לרבות בשלבי החקירה המאוחרים לפני החוקרים, לפני פרופ' היס ובבית המשפט. בכל השלבים הללו אפשר לראות קו אחיד של טיעון, בהבדלים מעטים ולא משמעותיים בין התבטאות אחת למשניה.

הבעת חשש מהסתבכות של הנאשמת אינה עומדת בסתירה להתבטאות העקבית בעניין "מנגנון הדקירה". האמירה באוזני צוות הסיוור של חשש מהסתבכות הנאשמת היא התבטאות אינסטינקטיבית הגיונית של א, שחשש שאיש לא יאמין לנסיבות האירוע התאונתי, שהן כה בלתי שגרתיות. באופן טבעי, החשד עלול ליפול על הנאשמת. כלפי זה הביע א חשש.

האמירה המפלילה היחידה היא זו שנרשמה בדו"ח הפעולה של כליף שקורי. זו עדות יחידה. התבטאות יחידה של שוטר, שאין לה כל תימוכין בעדויות השוטרים האחרים. לזירה הגיעו מספר שוטרים. כולם ביקשו להציל מפי א פרטים על

נסיבות הדקירה. בלתי הגיוני שרק כליף שקורי שמע את מה שנכתב בדו"ח הפעולה שלו, ואין לדברים זכר בדו"חות הפעולה ובעדויות אנשי צוות הסיור האחרים. על כן, אין מנוס אלא מלהציב סימן שאלה על אמינות דברי שקורי או על המשקל שיש לייחס לדברים הללו כעדות יחידה שאינה משתלבת במארג העדויות הכולל.

עדות הנאשמת

הסנגורים סבורים שאת עדות הנאשמת יש להבין ולפרש על רקע מצבה הרפואי בכלל, ומצבה הרפואי והנפשי בזמן האירוע בפרט. הנאשמת סובלת מנפילות סוכר המתרחשות לעתים. נפילת סוכר גורמת לאובדן יכולת התמצאות, הזיות ולאובדן זיכרון. אין ספק שהנאשמת הייתה במצב נפשי קשה, נסערת והיסטרית, לנוכח העובדה שמצאה את בן זוגה כשסכין תקועה בגבו.

הפער העיקרי בין עדות הנאשמת לבין עדותו של א נוגע למקום המדויק בבית שבו התרחשה הדקירה. לדברי הנאשמת, מצאה את א דקור בחדר השינה, בעוד שהוא טען, וחזר וטען, שהדבר התרחש במטבח. פער זה מוסבר במצב הבריאותי של הנאשמת. היא הבהירה בעדותה בבית המשפט כי הימצאותו של א בחדר השינה כשסכין בגבו, זו עובדה שנחרטה בזיכרונה. היא אינה זוכרת דבר ממה שהתרחש במטבח [פ/185, 204]. אי אפשר לתפוס אותה על מה שהתקבע בזיכרונה, כנראה מתוך טעות, על יסוד מצבה הרפואי והנפשי.

תגובת הנאשמת כלפי השוטרים נבעה ממצבה ההיסטרי ומחשש שלוקחים ממנה את הילד. עדויות השוטרים תומכות בגרסתה של הנאשמת לעניין החשש מלקיחת הילד [שקורי - פ/121, 122, 124]. השוטרים נקטו באלימות כלפי הנאשמת [שקורי - פ/124] ואף השתמשו בשוקר חשמלי. זה הבסיס לתגובתה והניסיון למנוע מן השוטרים לבצע את משימתם.

המצב הנפשי הנסער של הנאשמת בזמן שהשוטרים היו בדירתה, שולל הלכה למעשה מפעולות ההתנגדות שלה את יסוד הכוונה או המודעות המלאה למה שעשתה, ומשום כך גם שולל את אחריותה הפלילית.

מחדלי חקירה

הסנגורים הצביעו על שלושה מחדלים של החוקרים. ראשית, בוצע שחזור מאוחר מאוד, אך איש לא טרח לעמת את א עם ממצאי השחזור. שנית, לא נבדק "כיוון חקירה" אפשרי שהילד בן השמונה ביצע את הדקירה. זה אף על פי שהילד נראה "מבוהל ומפוחד" [פ/110]. שלישית, א ביקש לבצע "בדיקת חיים" כדי להראות שהוא נדקר בתאונה עצמית [פ/170, 169]. הבדיקה נערכה רק חצי שנה לאחר ההתרחשות.

הפסיקה קובעת כי חובתה של המשטרה לקיים חקירה ממצה כאמצעי לחשיפת האמת. חובה זו של המשטרה היא גם זכות של הנאשם כחלק מן הזכות למשפט תקין והוגן [ע"פ 5386/05 אלחרוטי נ' מדינת ישראל; ע"פ 721/80 תורג'מן נ' מדינת ישראל].

דין בראיות

לכתב האישום שני חלקים; החלק האחד עוסק בפרשת הדקירה והחלק השני בסוגיית ההתנגדות לפעילות השוטרים בדירה.

דין בראיות בפרשת הדקירה

לדקירה היו שני עדים, א. והנאשמת (אם אמנם הנאשמת דקרה) או עד אחד, א (אם הוא נדקר בתאונה עצמית). מאחר שהנאשמת הכחישה את פעולת הדקירה וכל שיכלה לתרום הוא מזיכרון (מטושטש, לדבריה) אודות מציאת א דקור בחדר השינה, אין דרך לקבוע ממצאי עובדה, אלא על יסוד בחינת גרסאות א. ומידת התיישבותן במציאות ובהגיונם של כללי מכניקה ופיזיקה.

הלכה למעשה ניתן למצות את התבטאויותיו של א. בשלוש גרסאות עיקריות שאותן ניתן לשרטט על פני "ציר הזמן". גרסה אחת היא: "הנאשמת דקרה". גרסה שנייה היא: "החלקתי או נפלתי על סכין" (להלן: "**גרסת ההחלקה**"). גרסה שלישית היא: "נדקרתי אגב קימה או קפיצה מסכין שהייתה מונחת על השיש במטבח" (להלן: "**גרסת הדקירה העצמית**").

גרסת "הנאשמת דקרה" ו"גרסת ההחלקה" הושמעו על אתר בזירת הדקירה. "גרסת הדקירה העצמית" היא גרסה מאוחרת יותר.

גרסת "הנאשמת דקרה" הושמעה מפי א פעמיים סמוך לאחר התרחשות הדקירה. בראשונה שמעה את הדבר המוקדנית של מד"א. כך נרשם בדו"ח שלה: "**אדון מבוגר שנדקר בגב מסכין. המזמינה - מיה. משטרה. מודיע א. בשיחה עם הכתובת ככל הנראה נדקר בגב על ידי האישה. ניתקו את הטלפון**" [ת/20]. מן הדיווח עולה שהמוקדנית מיה שוחחה עם ה"כתובת" לאחר שקיבלה דיווח מן המשטרה. ב"כתובת" נשמע המודיע - אלכס, שהמוקדנית הבינה מפיו שנדקר בידי האישה וניתק את הטלפון.

מיה לא הוזמנה להעיד בבית המשפט, אולם הדו"ח שכתבה הוגש בלי התנגדות מצד הסנגורים. על כן, ניתן לראות בדו"ח כעדות של מיה, שהיא עדות על אמרת קורבן אלימות [סעיף 10 לפקודת הראיות].

גרסת "הנאשמת דקרה" נשמעה באוזני השוטר שקורי, איש צוות הסיוור, בזירת הדקירה. שקורי מציין בדו"ח שני פרטים. האחד, שאמר שהוא לא רוצה לסבך את אשתו. השני, ש"היא [הנאשמת] הכניסה לו את זה בגב" [ת/34]. אכן, איש מלבד שקורי לא שמע את א מתבטא בעניין הדקירה בידי אשתו. אולם שוטרים נוספים שמעו את התבטאות א שאיננו רוצה לסבך את אשתו.

נמצא, אם כן, שגרסת "הנאשמת דקרה" נטועה הן בדו"ח של שקורי (ועדותו בבית המשפט) והן בדו"ח מוקדנית מד"א ויש לה תימוכין גם באמירה שאינו רוצה לסבך את אשתו, שנשמעה באוזני שוטרים נוספים.

יתר על כן, "גרסת ההחלטה" שאף היא יכולה להיחשב כאמירה ראשונית וספונטנית [נאמרה הן בדיווח למוקדן המשטרה והן באוזני השוטר שאדי בשארה, מאנשי צוות הסיור], היא גרסה נטולת היגיון ונטולת בסיס. ברור כשמש שהחלטה ופגיעה בסכין תוך כדי ההחלטה, לא הייתה יכולה לגרום להיתקעות ולו חלקית של הסכין בגופו של א..

נראה שא. הבין את הדבר ולפיכך התבטאויותיו למן יום לאחר התאונה ואילך, משקפות גרסה "משופרת" של "גרסת ההחלטה"; היינו, "גרסת הדקירה העצמית".

האם "גרסת הדקירה העצמית" נטועה על אדני היגיון ביו-מכני פשוט? הגרסה אינה אלא זאת שא. היה ישוב על כיסא במטבח והתרומם בפתאומיות מסיבה זו או אחרת. אגב ההתרוממות, בין מקרבה "מסוכנת" לקומקום מים רותחים, או מטעם אחר, הוא הניח את ידו על סכין שהייתה מונחת על השיש במטבח, כשלהבה בולט מן השיש החוצה. הנחת היד יצרה מנגנון עיגון לסכין וכך, אגב ההתרוממות, נגרמה הדקירה.

המחשבה שתהליך כזה אפשרי מבחינה פיזית ביו-מכנית, קשה לי מאוד. ולא רק לי. כאשר ערך פקד גל צ'סנר תשאול לא. ביום 13/12/12 בבית החולים וביקש לברר מפיו איך התרחשה הדקירה, מסר א. את "גרסת הדקירה העצמית". פקד צ'סנר הגיב וחזר והגיב פעם אחר פעם לתיאור שהוא בלתי אפשרי [ראו למעלה מכאן]. א. לא ניסה אפילו להניח את הדעת נוכח התמיהות שהשמיע פקד צ'סנר באוזניו.

על אלה צריך להוסיף גם את עדותה של הנאשמת, שלפי זיכרונה מצאה את א. דקור בחדר השינה. דברים אלה, לא זו בלבד שהם סותרים את גרסת הדקירה העצמית, אלא אף גם זו שהם מתיישבים עם האפשרות שהנאשמת ביצעה את הדקירה. היא ביצעה את הדקירה בחדר השינה, על רקע ויכוח כלשהו בינה לבין א.. א. עבר מחדר השינה אל המטבח. שם התיישב על כיסא ותוך ישיבה, חדרה הסכין אל בינות שלבי משענת הגב של הכיסא (גם א. תיאר את ה"חדירה" של הסכין אל בין השלבים כתוצאה מכך שהתיישב על הכיסא).

עד הנה נראה שהאפשרות שא. "נפל על סכיניו" היא אפשרות דמיונית. מכל מקום, אל מול התבטאויותיו הספונטניות ביום האירוע, העומדות בניגוד מוחלט לגרסת הדקירה העצמית, מצויה רק האמירה שלו, שהתגבשה לאחר שהייתה לו אפשרות לחשוב על הדבר. גרסת הדקירה העצמית היא, אפוא, גרסה כבושה.

ישנן שתי עובדות שמקשות מעט על דחיית "גרסת הדקירה העצמית" מכל וכל; חוות דעתו של פרופ' היס והיעדר שחזור של ההתרחשות בזירת הדקירה.

עינתי עיין היטב בחוות הדעת של פרופסור היס ומצאתי שהאישור העקיף הגלום בה לאפשרות של התרחשות הדקירה העצמית, מונח על תשתית עובדתית שתוארה באוזני פרופסור היס מפי א.; תשתית שאין לה עיגון ראייתי אובייקטיבי.

פרופסור היס ביקש מן המשטרה להמציא לו נתוני מדידה שונים (גבהים ומרחקים). הנתונים שהומצאו אפשרו לו לקבוע

ביחד עם התשתית העובדתית מפי א. שגרסת התאונה העצמית אינה בלתי-אפשרית. אולם, כאמור, השקפת פרופסור היס מבוססים על הנחות עובדה שהניח א. לפניו. למשל, א. מסר לפרופסור היס ש"ישב על הכיסא ליד משטח שיש שהיה מימינו. בזמן שהתרומם מהכיסא, נגע בסכין שהייתה מונחת על השיש ובאותו רגע נגע, או כמעט נגע, בקומקום עם מים חמים, ואז נדקר באופן תאונתי על ידי להב הסכין שחדר למותן הימני" [ת/31]. פרופסור היס לא יכול לשלול ולא יכול לאשר את הנתונים העובדתיים הללו. לכן השקפתי היא שהמשקל של חוות דעתו והיכולת לסמוך יתדות ממצאי עובדה בחוות דעת זו - מוגבלת מאוד.

אשר להיעדר שחזור. אכן נראה לי שהיה זה מחדל חקירה רציני. הדעת נותנת שראוי היה להזמין את גורמי מז"פ אל הזירה מיד כדי לאסוף ממצאים (כגון סימני מאבק, כתמי דם ועוד כיוצא באלה). יתר על כן, היה מקום לנסות לבצע שחזור של טענת הדקירה העצמית. בעניין אחרון זה נעשתה "חצי מלאכה". ביום 6/5/13 הגיע רס"מ יוסי ארביב אל בית המגורים של א. והנאשמת וצילם שם את א. מדגים את תנוחת הישיבה שלו עובר לדקירה, את מנח הסכין על השיש (כולל השבר במשטח השיש שלכאורה "אחז" בסכין) ואת המצב שבו ישב א. ביחס לסכין עובר לדקירה. גם הקומקום מצוי באחת התמונות [ת/12]. הצילומים הללו חשובים מאוד, אך חסר תיאור מילולי נלווה מפי א. וחסרה "בדיקת היתכנות" של דברי א.. מן הראוי היה שהשחזור יתועד בצילום וידיאו כדי שניתן יהיה להסיק מסקנה ברורה ממנו.

מה משמעותו הראייתית של "המחדל החקירתי"? נפסק חזור ושנה שבמשפט הפלילי אין להידרש כלל לתחולת דוקטרינת הנזק הראייתית. זה בשל ההבדל בהיקפו של נטל השכנוע הנדרש במשפט הפלילי לעומת זה שנדרש בהליך האזרחי [ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ', פ"ד נט(6) 776, 839-836; ע"פ 5386/05 אלחורטי נ' מדינת ישראל; ע"פ 2869/09 זינאתי נ' מדינת ישראל].

עם זה, הפסיקה הבחינה בין שני סוגי מקרים של גרימת נזק ראייתי לנאשם כתוצאה ממחדלי חקירה. האחד נוצר במקרה של הימנעות מפיתוח כיוון חקירה מסוים, והשני תוצאה של אי שימור ראיה או מניעת היכולת למצות את הליך הבדיקה של ראיה מסוימת. בסוג המחדל הראשון אין משמעות להחלת דוקטרינת הנזק הראייתית. כיוון החקירה שלא פותח יוכל לשמש כראיה מקימת ספק סביר עבור הנאשם. סוג המחדל השני הוא בעל משמעות גדולה יותר עבור הנאשם, מפני שהמחדל מונע במידה מסוימת (שהיקפה תלוי נסיבות) מן הנאשם יכולת לשלול או לפגום במהימנות הראיה שלא נשמרה או לא נבחנה עד תום. על כן, במקרים כאלה עשוי בית המשפט לדרוש תוספת ראייתית מחזקת או מסייעת לראיה שאבדה או נפגמה, כדי לבסס עליה ממצא של עובדה [ע"פ 2869/09 זינאתי נ' מדינת ישראל].

המחדל הראייתי דנן משלב דפוסים של הסוג הראשון בסוג השני גם יחד. במובן מסוים, קיום שחזור חלקי הוא בגדר הימנעות מפיתוח כיוון חקירה מסוים, ובמובן אחר יש כאן גיבוש חלקי ולא מלא של ראיית השחזור. לפיכך, הייתי אומר שמחדל החקירה דנן הוא בעל משקל מסוים, אבל נראה לי שאין בו די כדי להקים את אותו ספק סביר שיכול למנוע גיבוש ממצא עובדתי בניגוד לגרסת הנאשמת.

נוכח הבהירות, עד כדי וודאות, של האפשרות שהנאשמת דקרה את א. (אפשרות שנתמכת ומתבהרת מן ההתבטאויות הספונטניות של א. ומן הממצאים האובייקטיביים בזירה), נראה שאין מקום לייחס משקל רב עד כדי הטיית כפות המאזניים הראייתיות, להיעדר שחזור מלא ותקין.

"גרסת הדקירה העצמית" נראית בלתי מציאותית (בלשון העם, "הזויה"). דומה שאלמלא חוות דעתו של פרופסור היס, גם הסנגור לא היה מהין לסמוך את הגנת הנאשמת עליה. אולם, כפי שהראיתי, מערך הראיות הכולל שולל באופן ברור למדי את האפשרות של "דקירה עצמית". הדעת נותנת שא. נדקר ושהדוקרת נעצה את הסכין בגבו עד הניצב (גם האפשרות שא. - שהבין בעצמו ש"גרסת הדקירה העצמית" אינה יכולה להסביר הינעצות כה עמוקה של הסכין בגבו - נעץ את הסכין בעצמו אל תוככי גופו, נראית "הזויה" כשלעצמה. אפילו יש היגיון - ויש היגיון - באי הוצאת הסכין מן הגוף החוצה, טבע האנוש הוא שלא תיעשה דחיפה של הלהב אל הגוף פנימה, אלא אם כן הדוקר את עצמו ממרי הנפש הוא, שמבקש לאבד עצמו לדעת).

ממצאי עובדה בפרשת הדקירה

הפועל היוצא מן הדיון בראיות בפרשת הדקירה הוא שהנאשמת דקרה את א. וגרמה לפציעה בגבו. אין לפניי ראיה - גם אין טענה - שהנאשמת ביצעה את הדקירה בחוסר מודעות לנסיבות. במצב דברים כזה, מתקיימת החזקה העובדתית שאדם מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשהו ולפיכך עליו לקבוע שנעשתה דקירה ופציעה מודעת.

דיון בראיות בסוגיית ההתנגדות לפעילות השוטרים בדירה

האישום השני בעניין תקיפת השוטרים מבוסס על ראיות אחדות. נטען בכתב האישום שהנאשמת הפריעה לשוטרים למלא תפקידם בכך שמשכה בחולצתו של ערן תמיר, חסמה את דלת חדרו של הקטין בגופה, משכה ברגלו של הקצין יעקב בלוקי וניסתה לשרוט ולנשוך את כליף שקורי כדי למנוע ממנו לגעת בכיסא הגלגלים שעליו ישבה. בסופו של דבר, נאלץ שקורי להפעיל שוקר חשמלי כדי להשתלט עליה.

העובדות הללו מתוארות בעדויותיהם ובדו"חות הפעולה של השוטרים בלוקי, שקורי, גרגיר, בשארה ותמיר.

אינני רואה צורך לפרט את כל העדויות של השוטרים הללו. אציין רק אחדות לשם המחשה.

שקורי מסר בדו"ח הפעולה שהבחין בנאשמת יורקת, מקללת, מעיפה דברים בבית, מאיימת על השוטרים. באופן ספציפי כלפיו, היא ניסתה לשרוט אותו וניסתה לנשוך אותו פעם ופעמיים. הוא נאלץ להכות את ידה באגרופו כדי שתשחרר את אחיזת רגלו. שקורי הזהיר את הנאשמת שאם לא תפסיק את פעולות ההתנגדות, הוא יאלץ להשתמש בשוקר חשמלי. היא לא הפסיקה את פעולות ההתנגדות ואז עשה שקורי שימוש משך שתי שניות בשוקר ומאותו רגע נפסקה התנגדותה של הנאשמת [ת/34].

שאדי בשארה מסר שהנאשמת תקפה את הקצין בלוקי לאחר שזרקה עצמה מכיסא הגלגלים וחסמה את דלת היציאה של הקטין. היא קפצה על השוטר שקורי וניסתה לנשוך אותו בידה. התנגדותה הביאה לכך ששקורי נאלץ להשתמש בשוקר חשמלי [ת/8].

רפ"ק בלוקי תיאר את ההשתוללות של הנאשמת בזכ"ד שערך [ת/32].

מנגד מצויה רק עדות הנאשמת בבית המשפט. היא העידה כי כל מה שהיא זוכרת הוא את הימצאות השוטרים בדירתה, את הניסיון שלהם להיכנס לחדר של בנה הקטין כדי לקחת אותו. היא רצתה להקדים את השוטרים כדי להסביר לילד שאין לו מה לחשוש, אך השוטרים מנעו ממנה את הדבר. היא ניסתה לתפוס את אחד השוטרים בחולצתו. הוא הזיז את עגלת הנכים שלה והיא נפלה ארצה. לאחר מכן, על פי זיכרונה המשובש, היא ניסתה להגיע אל הילד שהיה כבר בסלון הדירה, תפסה באחד השוטרים בחולצתו ובמכנס שלו במגמה להגיע אל הילד. ייתכן שקיללה שכן הייתה במצב בלתי שפוי [פ/186].

קשה לי להבין מה ראו להם השוטרים להשתמש במכשיר הלם חשמלי כדי להתגבר על אישה נכה בכיסא גלגלים, תהיה רמת ה"השתוללות" שלה אשר תהיה. עם זה, ברי לי שהשוטרים לא השתמשו במכשיר רק כדי להתעלל בנאשמת. על כן, בהיבט של ממצאי העובדה ניתן לקבוע ברמת ביטחון שהיא מעבר לכל ספק, שהנאשמת ביצעה פעולות התנגדות שונות לשוטרים, ובכלל זה אחיזה בבגדיהם, ניסיון לשרוט, ניסיון לנשוך וניסיון לחסום בגופה ובעזרת עגלת הנכים שלה את ההגעה של השוטרים אל החדר שבו היה הילד הקטין.

אין לי ספק שהפעולות הללו נעשו באורח מודע.

סיכום הכרעת הדין

נוכח ממצאי העובדה, לרבות הממצאים בדבר מודעות מלאה של הנאשמת לפעולותיה, אני מרשיע את הנאשמת בעבירות של חבלה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 עם סעיף 335(א) ועם סעיף 335(א1) לחוק העונשין, ובעבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 274(1) לחוק העונשין.

ניתנה היום, י"ח אדר תשע"ד, 18 פברואר 2014, במעמד הצדדים.

[1] אעיר שלא סקרתי את עדות הילד בן השמונה, בנה של הנאשמת, מפני שהילד מסר עדות לחוקר ילדים ולא העיד בבית המשפט, ולא מצאתי צורך להשתמש באותה עדות עקיפה. שני הצדדים גם לא ביקשו את הדבר.